

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 237/2021 van 17 december 2021

Betreft: Adviesaanvraag betreffende een ontwerp van Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 42, eerste lid, van de wet van 13 juni 2021 houdende maatregelen ter beheersing van de COVID-19-pandemie en andere dringende maatregelen in het domein van de gezondheidszorg (CO-A-2021-243)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");
aanwezig: mevrouw Marie-Hélène Descamps, mevrouw Alexandra Jaspar, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Frank Robben;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, ontvangen op 10 november 2021;

Gelet op de aanvullende informatie ontvangen op 25 en 29 november 2021;

Gelet op het verslag van Alexandra Jaspar;

Brengt op 17 december 2021 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid vroeg het advies van de Autoriteit betreffende een ontwerp van Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 42, eerste lid, van de wet van 13 juni 2021 houdende maatregelen ter beheersing van de COVID-19-pandemie en andere dringende maatregelen in het domein van de gezondheidszorg (hierna "het ontwerp" of "het ontwerpbesluit").
2. Artikel 42, eerste lid van de wet van 13 juni 2021 houdende maatregelen ter beheersing van de COVID-19-pandemie en andere dringende maatregelen in het domein van de gezondheidszorg (hierna "de wet van 13 ») juni 2021 bepaalt : *"In afwijking van de bevoegdheden vastgesteld door de GVU-wet, kan de Koning in het kader van de regeling van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tijdelijke verstrekkingen creëren en tijdelijke tussenkomsten voorzien om de tenlasteneming van zorg mogelijk te maken In het kader van de strijd tegen de COVID-19-pandemie ».*
3. Het ontwerpbesluit wijzigt de modaliteiten van de RIZIV tegemoetkoming voor artsen voor fysieke onderzoeken die tussen 23 maart 2020 en 26 juli 2020¹ zijn uitgevoerd in " triage- en afnamescentra". Deze modaliteiten werden initieel vastgelegd bij **koninklijk besluit nr. 20 van 13 mei 2020** houdende tijdelijke maatregelen in de strijd tegen de COVID-19-pandemie en ter verzekering van de continuïteit van zorg in de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (hierna "het kb nr. 20"). Dit Koninklijk Besluit nr. 20 voorzag **in een tegemoetkoming van het RIZIV naar gelang van het aantal lichamelijke onderzoeken** die door artsen in de triage- afnamecentra werden uitgevoerd ("systeem betaling per handeling"). Vanaf 27 juli 2020, **werd dit betalingsstelsel per handeling vervangen door een forfaitaire betaling**. Inderdaad, het **koninklijk besluit van 20 juli 2020** tot uitvoering van de artikelen 47, § 1 en 51, § 5 van het koninklijk besluit n° 20 van 13 mei 2020 houdende tijdelijke maatregelen in de strijd tegen de COVID-19 pandemie en ter verzekering van de continuïteit van zorg in de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (hierna "het koninklijk besluit van 20 juli 2020") bepaalt dat de aanwezige artsen in de triage- en afnamecentra **niet langer per handeling maar forfaitair betaald worden in functie van het aantal gepresteerde uren**. Het ontwerp van koninklijk besluit beoogt de regels vastgesteld bij artikel 1, § 4, b), van het koninklijk besluit van 20 juli 2020 (die voorzien in een forfaitaire vergoeding op basis van het aantal gepresteerde uren) toe te passen om de tussenkomst van het RIZIV te bepalen voor prestaties verricht door artsen in triage- en afnamecentra

¹ Artikel 44 van het koninklijk besluit nr. 20 van 13 mei 2020 definieert het triage- en afnamecentrum als volgt: *"Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder 'triage- en afnamecentrum': het centrum van de eerstelijnszorg, specifiek opgezet door huisartsen, ziekenhuizen en overheden om patiënten die verwezen werden door een arts en die mogelijk besmet zijn met COVID-19 lichamelijk te onderzoeken en stalen af te nemen voor testen met het oog op het opsporen van COVID-19 ».*

tussen 23 maart 2020 (de datum van inwerkingtreding van de financieringsregels voor triagecentra) **en** **26 juli 2020** (de dag vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 20 juli 2020).

4. Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie heeft de afgevaardigde van de minister de beweegredenen voor deze wijziging uiteengezet (nvdv: het is de Autoriteit die vertaalt):

« Tijdens de beginperiode van de triagecentra was het voor hen moeilijk om het aantal in te zetten artsen correct af te stemmen op het aantal verwachte patiënten, dat per definitie moeilijk te schatten is. Zo bleek in sommige centra het aantal gemobiliseerde artsen te hoog in verhouding tot het aantal contacten. Als gevolg daarvan was de bezoldiging van artsen te laag, aangezien zij werden betaald op basis van een prestatie. De vraag rees dus of de forfaitaire vergoeding die vanaf 27 juli 2020 van kracht is, met terugwerkende kracht vanaf 23 maart 2020 moet worden toegepast. Het KB komt tegemoet aan deze vraag ».

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

5. Artikel 1 § 5 van het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt dat de triage- en afnamecentra de volgende gegevens aan het RIZIV moet meedelen:

*« a) Naam en RIZIV-nummer van het centrum;
 b) Naam van de verantwoordelijke huisartsenkring van het centrum
 c) Bankrekeningnummer van de verantwoordelijke organisatie waarop de betalingen van het Instituut moeten worden gedaan, samen met de naam van de rekeninghouder, diens KBO-nummer en adres;
 d) Data in de periode van 23 maart 2020 tot 26 juli 2020 waarop het centrum geopend was en het lichamelijke onderzoeken aanbood; voor elke datum de artsen (met naam, voornaam en RIZIV-nummer) die aanwezig waren met het oog op het afnemen van de lichamelijke onderzoeken en het aantal uren dat ze op elke datum aanwezig waren in het centrum met het oog op het verrichten van die lichamelijke onderzoeken. »*

a) Rechtsgrond voor de mededeling van de gegevens

6. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrond als bedoeld in artikel 6 van de AVG.
7. De **mededelingen van persoonsgegevens** die worden verricht in uitvoering van het ontwerp **steunen op artikel 6.1.c) van de AVG**, namelijk het voldoen aan de wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust.

8. Wanneer de grondslag van een verwerking van persoonsgegevens een wettelijke verplichting is, zoals in het onderhavige geval, bepaalt artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna "het EVRM"), dat de essentiële elementen van de gegevensverwerking moeten worden vastgelegd in regelgeving die voldoende nauwkeurig en duidelijk is opdat bij lezing ervan de betrokkenen duidelijk kunnen zien welke verwerkingen met hun persoonsgegevens plaatsvinden. De regelgeving moet in het bijzonder het volgende nader omschrijven: het (de) doeleinde(n), de (categorieën) verwerkte persoonsgegevens, de (categorieën) betrokkenen, de (categorieën) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld en de omstandigheden waarin ze zullen worden meegedeeld.

b) Doeleinde van de mededelingen van gegevens

9. Overeenkomstig artikel 5.1.b), van de AVG, mag een verwerking van persoonsgegevens enkel worden verricht voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
10. Impliciet blijkt uit de tekst dat deze mededelingsverplichting tot doel heeft het RIZIV in staat te stellen het bedrag te berekenen van de tegemoetkoming die het aan de triage- en afnamecentra moet betalen op grond van de nieuwe regels die van toepassing zijn tussen 23 maart 2020 en 26 juli 2020. **Dit doeleinde is welbepaald en gerechtvaardigd**, overeenkomstig artikel 5.1, b) van de AVG. Maar het is **niet uitdrukkelijk omschreven**. Wanneer de verwerking echter noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verwerkingsverantwoordelijke is onderworpen, zoals hier het geval is, vereisen de artikelen 5.1.c) en 6.3 van de AVG dat het doel van de verwerking wordt opgenomen in de wettelijke bepaling die deze verplichting oplegt. **Het ontwerpbesluit zal daarom worden gewijzigd om het doel van de mededeling van de gegevens die het oplegt, uitdrukkelijk op te nemen.**

c) Categorieën van gegevens en betrokkenen

11. Artikel 5, lid 1, punt c), van de AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (beginsel van "minimale gegevensverwerking").
12. De Autoriteit merkt op dat in het ontwerp de betrokkenen bij de gegevensmededeling en de gegevens die door de triagecentra aan het RIZIV moeten worden meegedeeld, voldoende nauwkeurig worden omschreven. Deze gegevens lijken bovendien - overeenkomstig het vereiste van artikel 5.1.c van de AVG - , **toereikend , ter zake dienend en beperkt te zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden** waarvoor zij worden verwerkt

d) Bewaartermijn

13. Krachtens artikel 5.1.e), van de AVG mogen persoonsgegevens in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer worden bewaard dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
14. De Autoriteit merkt op dat in **het ontwerp geen bewaartermijn** voor de verwerkte persoonsgegevens, noch enig element waaruit die kan worden afgeleid, **wordt bepaald**.
15. In het formulier bij de adviesaanvraag motiveert de afgevaardigde van de minister het ontbreken van een bewaartermijn door te verwijzen naar het algemene archiefbeleid van het RIZIV: « *Voor de bewaartermijn wordt het archiefbeleid van het RIZIV gevolgd, in dit geval de termijn voor "Dossiers ivm medische projecten die worden gefinancierd door speciale begrotingen verschillende zorgactoren" bij de afdeling RDQ die 10 jaar telt, waarna ze worden vernietigd. De tijdelijke bewaring is nodig omdat zij nog 10 jaar het onderwerp kunnen uitmaken van audits door de controleorganen. Na betaling worden de gegevens wel uit SharePoint verwijderd* ».
16. De Autoriteit stelt evenwel vast dat het **koninklijk besluit van 20 juli 2020** - waarvan de inhoud identiek is aan het ontwerp - **een bewaartermijn van 5 jaar vaststelt**. In deze omstandigheden vroeg de Autoriteit de minister naar de rechtvaardiging voor een dergelijk verschil in de bewaartermijnen voor de gegevens die aan het RIZIV worden meegedeeld, ook al worden de gegevens voor hetzelfde doel verwerkt (namelijk de berekening van de tegemoetkoming van het RIZIV aan de artsen voor fysieke onderzoeken in de triage- en afnamecentra)². De afgevaardigde van de minister gaf aan dat het inderdaad (vrije vertaling) "*logisch lijkt om uit te gaan van de preciezere vermelding in het koninklijk besluit van 20 juli 2020, dat voorziet in controles gedurende vijf jaar*». **Het ontwerpbesluit zal dus worden gewijzigd om te bepalen dat de aan het RIZIV meegedeelde gegevens gedurende vijf jaar worden bewaard**, zodat de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle *achteraf* controles kan uitvoeren.

e) Verwerkingsverantwoordelijke

17. Uit het ontwerpbesluit blijkt impliciet, maar zeker duidelijk, dat **de triage- en afnamecentra** en het **RIZIV** optreden **als opeenvolgende verwerkers** :

² Het enige verschil is dat het koninklijk besluit van 20 juli 2020 betrekking heeft op diensten die worden verleend vanaf 27 juli 2020, terwijl het ontwerpbesluit betrekking heeft op diensten die worden verleend tussen 23 maart 2020 en 26 juli 2020.

- De triage- en afnamecentra zijn de verwerkingsverantwoordelijken voor de mededeling aan het RIZIV van de gegevens die nodig zijn voor de berekening van de RIZIV-tegemoetkoming voor artsen voor fysieke onderzoeken in de triage- en afnamecentra;
- Het RIZIV is de verwerkingsverantwoordelijke voor het bepalen - op basis van de meegedeelde gegevens- van de tegemoetkoming voor artsen voor de fysieke onderzoeken in de triage- en afnamecentra en de bewaring van deze gegevens met het oog op een controle *a posteriori*.

18. De **Autoriteit neemt kennis van deze rolverdeling en verantwoordelijkheden.**

OM DIE REDENEN,

is de Autoriteit van mening dat het ontwerp als volgt moet worden aangepast :

- in het dispositief van het ontwerp het doel van de gegevensmededeling aan het RIZIV opnemen, namelijk het RIZIV in staat stellen het bedrag te berekenen van de tegemoetkoming die het aan de triage- en afnamecentra moet betalen (overweging 10);
- In het dispositief van het ontwerp opnemen dat de aan het RIZIV meegedeelde gegevens gedurende 5 jaar worden bewaard om controle achteraf door de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle mogelijk te maken (cons. 9)

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur